سرزمین

گاومیش‌آباد حقیقت دارد ۱۴

زمین‌لرزه‌های متعدد در شهر ریگان
وحید قرایی ۱۴

مرگ و آلودگی در سواحل بندرعباس
مژگان جمشیدی ۱۵

بانک‌ها پیش پای کشاورزان سنگ‌اندازی می‌کنند ۱۶

وضعیت سوخت در روستاهای گیلان بعد از هدفمند کردن یارانه‌ها

گاز و نفت گران شد، صدای تبر هیزم‌شکن می‌آید

فاطمه صابری

بوی دود و آتش هیزم حتی برای روستاهای کوهستانی گیلان هم به یک نوستالژی تبدیل شده است. آیا بعد از اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها فعل جمله را به صورت ماضی نوشت؟

این داستان هم شخصیت پردردسری به نام انرژی دارد. روستاییان گیلان هم مانند بسیاری از ساکنان مناطق غیرشهری از نفت، گاز مایع (ال‌پی‌جی) و گازوئیل برای مصارف مختلف استفاده می‌کنند.

در حالی که حدود ربع قرن پیش در همین روستاها اگر پخت و پز به کمک آتشی که با هیزم برپا شده بود انجام نمی‌شد، در زمستان، خانه به کمک بخاری‌های هیزمی گرم می‌شد.

اما گسترش تخریب جنگل، مسوولان را به چاره‌اندیشی وادار کرد و در یک پروسه چندساله ابتدا گاز مایع در پیک‌نیک‌های دوکیلویی و بعد چهارکیلویی و اخیراً یازده کیلویی با قیمت‌های نسبتاً ارزان در اختیار خانوارها قرار گرفت و نمایندگی‌های شرکت گاز در روستاها موظف شدند حداقل هفته‌ای یک بار با جمع‌آوری و حضور در جایگاه‌های تامین سوخت مراکز استان‌ها مبادرت به شارژ این سیلندرها کنند.

این روند کژدار و مریز ادامه داشت و در نگاه ظاهری تا حدودی مقابل تخریب جنگل راهکاری مناسب به نظر می‌آمد.

چون حتی اگر تعدادی از خانوارهای جنگل‌نشین هم اعتقادی به حفظ جنگل نداشتند و در واقع هنوز این توصیه برایشان از درجه اهمیت برخوردار نبود، به خاطر رفاه و سهولتی که سیلندرهای گاز مایع نسبت به آتش‌افروزی دارد، ترجیح دادند که با خرید اجاق گاز و آبگرمکن و حتی بخاری‌های گازی، زندگی آتشی را فراموش کنند.

کمبود گاز مایع

روستاییان البته به یاد می‌آورند که همواره در زمستان و حتی تابستان معضل کمبود گاز بسیار آزاردهنده بوده و آنان مجبور می‌شدند چراغ‌های نفتی را از پستو خارج کرده یا حتی به احیای جایگاه‌های مخصوص پخت و پز برای آتش بیندیشند.

مخصوصاً این شرایط در زمستان و تابستان پشت سر گذاشته شده، بیش از گذشته احساس شد.

«وقتی تمام تیرماه خبری از کپسول (سیلندرهای گاز) نبود، فهمیدیم که خواب تازه‌ای برای ما دیده شده است.»

علی‌نقی صفرزاده ساکن یکی از روستاهای رحیم‌آباد رودسر راوی وضعیت ساکنان این منطقه با این جمله بود.

به گفته این کشاورز هر چند در ابتدا کار کردن با گاز مایع برای آنان دشوار بود، اما چند سال گذشته به جزء لاینفک زندگی روزمره‌شان تبدیل شده است.

وی از تبلیغات مستمر و گماشتن جنگلبان در قسمت‌های جنگلی این منطقه سخن می‌گوید: در اخبار می‌شنویم که جلوی تخریب جنگل‌ها با خارج کردن خانوارها از مناطق جنگلی و توزیع نفت و گاز گرفته شده است اما بعید می‌دانم این رویه به کمک حفظ جنگل بیاید.

جنگل‌ها کاهش داشته یا افزایش؟

هر چند تعدادی از تشکل‌ها و فعالان محیط‌زیست هم نسبت به کاهش سطح جنگل‌های گیلان هشدار می‌دهند اما مدیران سازمان جنگلداری آماری غیر از این ارائه می‌دهند و معتقدند طبق آخرین عکسبرداری‌ها از جنگل‌های شمال در سال ۸۶، سطح این جنگل‌ها یک میلیون و ۹۳۴ هزار و ۹۴۹ هکتار اعلام شد که ۸۷ هزار و ۷۳ هکتار نسبت به دوره قبل افزایش داشته است.

این آمار و ارقام ادعا باشد یا واقعیت، بعد از اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها شرایط جدیدی پیش‌روی این سازمان و البته مردم روستاها قرار گرفته است.

مشکلاتی که نه فقط برای روستانشینان گیلانی که برای ۶۳ هزار روستای ایران است که حدود ۲۲میلیون نفر جمعیت را در خود جای داده است.

اما از آنجایی که نیمی از جمعیت دو میلیون و چهارصد و چهار هزار و هشتصد و شصت و یک نفری گیلان در روستاها زندگی می‌کنند و خانوارهای جنگل‌نشین هم کم نیستند، طبیعی است که تغییر و تحول در حوزه انرژی باعث نگرانی بیشتری باشد.مخصوصاً آنکه تصمیم‌گیری در حوزه سوخت روستایی به کندی انجام می‌گیرد و با گذشت یک ماه از اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها روستاییان و نمایندگی‌های شرکت گاز (جایگاه‌داران عرضه‌کننده نفت سفید و گازوئیل) منتظر تصمیمات نهایی هستند.

نفت و گاز کوپنی؟

هر چند در هفته دوم اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران منطقه گیلان اعلام کرد عرضه گاز مایع و نفت سفید را از طریق کالابرگ از ابتدای بهمن‌ماه در استان گیلان اجرا خواهد کرد اما تصمیمات بعدی نشان داد که هنوز دولت در خصوص چگونگی عرضه نفت و گاز بین روستاییان به تصمیم روشنی نرسیده است.

طبق همین اخبار قرار بود کالابرگ به صورت یک قطع ۴۲ قسمتی در نظر گرفته شود و در چهار دسته یک تا دو نفره، سه نفره تا چهار نفره، پنج تا شش نفره و هفت نفر و بیشتر در اختیار مصرف‌کنندگان قرار گیرد. نیمی از کالابرگ‌ها از شماره دو تا ۲۰ مربوط به نفت سفید و نیم دیگر از شماره ۲۱ تا ۴۲ مربوط به گاز مایع بود.

سهمیه و مبلغ اعلام شده از طرف ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت کشور نیز به قرار دو سیلندر ۱۱ کیلویی گاز مایع برای هر ماه برای هر خانوار بوده و همچنین وعده داده شده بود که قیمت نفت سفید نیز با توجه به شرایط آب و هوایی استان مصوب و اعلام خواهد شد. اما میانگین مبلغ تعیین شده برای هر لیتر نفت سفید برای نمایندگی هزار ریال و برای هر کپسول گاز مایع ۳۴ هزار ریال به صورت فروش از در نمایندگی اعلام شد.شایان ذکر است که هزینه‌های حمل و نقل و... نیز با توجه به مصوبات مقامات استان بر آن مترتب بوده و بر قیمت مذکور افزوده خواهد شد.افزایش قیمت چندبرابری نفت و گاز مایع در حالی است که پیش از این قیمت یک سیلندر یازده‌کیلویی در روستاهای کوهستانی حدود ۱۸۰۰ تومان بود. و یک گالن ۲۰ لیتری نفت هم ۴۰۰ تومان به فروش می‌رسید.

خارج کردن تبر از انبارها

هر چند پیش از این روستاییان معتقد بودند دولت در حوزه گاز، یارانه بیشتری به شهرنشینان اختصاص می‌دهد اما گزارشی از مرکز پژوهش‌های مجلس حکایت از آن دارد که یارانه گاز مصرفی روستاییان نسبت به خانوارهای شهری حدود ۲/۵ برابر بیشتر بوده است. پس طبیعی است که روزهای پیش رو برای روستاییان دشوارتر باشد.

هر چند به گفته مدیرعامل گاز استان گیلان هم‌اکنون ۶۸۶ روستای استان با ۵۵۱ هزار نفر جمعیت به شبکه سراسری گاز کشور متصل هستند که قرار است تا پایان سال تعداد روستاهای دارای گاز به ۱۴۵ افزایش پیدا کند، با این حال هنوز نگرانی‌های زیادی برای ۵۶۵ هزار هکتار از جنگل‌های گیلان که ۲۲ هزار و ۴۶۷ خانوار جنگل‌نشین به همراه یک میلیون و ۱۷۰ هزار واحد دامی را در خود جای داده، وجود دارد چون سرمای هوا و کمبود نقدینگی ساده‌ترین راهکارها را به ذهن بعضی افراد متبادر می‌کند؛ خارج کردن تبر از انبارها، داغ شدن بازار صاحبان اره‌برقی و...

سرنوشت طرح ضربتی

نگرانی‌ها وقتی تشدید می‌شود که هنوز تصمیمات در این خصوص ضمانت اجرایی ندارد. مصداق این ادعا هم منتفی شدن عرضه کوپنی گاز مایع به رغم ثبت نام خانواده‌هاست.این اتفاق در حالی روی داد که سه هفته قبل در هیات دولت دستور اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها از توزیع کالابرگ نفت سفید و گاز مایع در مناطق فاقد گاز شهری و روستایی ابلاغ شد و به وزارتخانه‌های نفت و کشور برای اجرای «این طرح ضربتی» ماموریت‌های جدیدی واگذار شده بود.

کمبود نقدینگی؛ دردسری تازه

در کنار این موضوع باید به وضعیت نمایندگی‌های گاز و نفت در روستاها و برخی مشاغل خاص مانند صاحبان گرمابه‌ها هم اشاره کرد که شرایط جدید، وضعیت نامعلومی برایشان رقم زده است.به گفته صاحب یک نمایندگی شرکت گاز در غرب گیلان شرایط تازه یعنی افزایش قیمت گاز مایع نه‌تنها امکان سوددهی را از آنها گرفته بلکه در ماهی که گذشت، آنان را با کمبود نقدینگی شدید هم مواجه کرد. در حال حاضر برای شارژ سیلندرهای چند روستا در هر هفته باید بیش از یک میلیون تومان بپردازیم که شاید در دفعات اول به زحمت امکان‌پذیر باشد اما تکرار آن بسیار دشوار است.

نمایندگی شرکت گاز در یکی از بخش‌های بندر انزلی هم اشاره می‌کند که افزایش قیمت سیلندرها بسیاری از خانواده‌ها را به صرفه‌جویی و شاید جایگزین کردن سوخت‌های دیگر واداشته است. به همین دلیل آنان کمتر برای دریافت سیلندرهای یازده کیلویی مراجعه می‌کنند. در نتیجه امکان گردش پول از ما سلب می‌شود و برای حضور هفته بعد و شارژ سیلندرهای درخواستی با مشکل مواجه می‌شویم.

نفت یا هیزم؟

یکی از سوخت‌های جایگزین می‌تواند نفت باشد اما اعلام نظر برخی از فروشندگان این سوخت حاکی از عدم رضایت از وضعیت فروش است، چون پیش از این روستاییان یک گالن ۲۰ لیتری نفت را کمتر از ۵۰۰ تومان ابتیاع می‌کردند اما همان گالن نفت در حال حاضر تا به در منزل برسد، ۲۵۰۰ تومان هزینه دارد.و این داستان برای صاحبان گرمابه‌های روستایی هم صدق می‌کند. که باید برای خرید ۶۰۰۰ لیتر گازوئیل با کرایه حمل سوخت حدود یک میلیون تومان هزینه کنند.این در حالی است که مصرف روزانه حدود ۲۰۰ لیتری و دریافت ۱۵۰۰ تومان از مراجعه‌کنندگان هم امکان جبران هزینه را برایشان فراهم نمی‌کند.هر چند استفاده از چوب‌های جنگلی اثبات شده نیست و در حد یک فرضیه مطرح می‌شود اما اگر چنین موضوعی ثابت شود چه خسارتی به دنبال دارد؟ رمضانیان مشاور اجرایی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری گیلان چندی قبل با اشاره به خسارت ناشی از سکونت خانوارهای جنگل‌نشین در جنگل‌های گیلان گفته بود: هر خانوار جنگل‌نشین برای تهیه چوب مورد نیازش که بیشتر برای پخت و پز، گرم کردن و تعمیر خانه‌ها استفاده می‌شود، سالانه دست‌کم ۷۵ مترمکعب چوب از جنگل‌ها برداشت می‌کند که با این حساب ۲۲ هزار و ۴۶۷ خانوار جنگل‌نشین گیلان سالانه یک میلیون و ۶۸۵ هزار مترمکعب چوب از جنگل‌ها استحصال می‌کنند.فتح‌الله رمضانیان افزود: اگر ارزش هر مترمکعب از چوب جنگل‌های گیلان را به‌طور متوسط دست‌کم ۲۰۰ هزار ریال محاسبه کنیم خانوارهای جنگل‌نشین سالانه از طریق برداشت چوب ۳۳۷ میلیارد ریال به جنگل‌ها آسیب می‌زنند. آیا بعد از ۱۷ سال از آغاز اجرای طرح خروج دام از جنگل و ساماندهی خانوارهای جنگل‌نشین باید از نو نگرانی آغاز کرد مخصوصاً اینکه قرار بود این طرح شش‌ساله به پایان برسد؟

با این استدلال باید گفته‌های مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی گیلان را هم زنگ خطر محسوب کرد وقتی از کاهش مصرف انواع فرآورده‌های نفتی در گیلان از زمان اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها خبر داده است.آیا تمهیدات لازم قبل از آنکه ضربات تبر درختی دیگر را از پای درآورد اندیشیده می‌شود؟

نکته

هر چند در هفته دوم اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران منطقه گیلان اعلام کرد عرضه گاز مایع و نفت سفید را از طریق کالابرگ از ابتدای بهمن‌ماه در استان گیلان اجرا خواهد کرد اما تصمیمات بعدی نشان داد که هنوز دولت در خصوص چگونگی عرضه نفت و گاز بین روستاییان به تصمیم روشنی نرسیده است.

گزارش کوتاه

وقتی قیمت شیر با آب برابر است

مشکلات کارخانه‌های تولید لبنیات در باغملک

خوزستان: مدیرعامل یک کارخانه تولیدی شیر در باغملک با بیان اینکه پرداخت یارانه شیر کارخانه‌ها به صورت سراسری از تهران صورت می‌گیرد، گفت: پرداخت نشدن یارانه هفت‌ماهه ابتدای سال و همچنین کل یارانه آبان، آذر و دی‌ماه کارخانه‌های تولیدی لبنیاتی را با مشکل مواجه کرده است. توفیق مطلبی با بیان این مطلب عنوان کرد: در حالی که قیمت تمام‌شده هر لیتر شیر طبق مصوبه دولت ۵۵۵ تومان و یارانه پرداختی توسط دولت ۲۲۵ تومان در نظر گرفته شده، یارانه‌های هفت‌ماهه نخست سال به صورت علی‌الحساب پرداخت شده و ماه‌های آبان و آذر و دی حتی پرداخت‌های علی‌الحساب نیز واریز نشده است.

وی افزود: در واقع تسویه‌حساب هفت‌ماهه نخست امسال که یک‌سوم کل یارانه‌های پرداختی را شامل می‌شود، هنوز انجام نشده و موجب اختلال مدیریتی در کارها شده است. در حال حاضر تنها در شش‌ماهه نخست امسال، هر کارخانه لبنیاتی خوزستان از ۲۰۰ میلیون تا یک میلیارد تومان به تناسب سهمیه‌ای که داشته‌اند، از دولت طلبکار است. این مدیرعامل کارخانه تولیدی شیر ادامه داد: این در حالی است که قرار بود یارانه‌های دولتی هر ۳۰ روز یک بار واریز شود؛ با مشکلات پیش‌آمده کارخانه‌داران با دریافت وجوه غیرشرعی اقدام به تامین هزینه‌های خود می‌کنند تا فرآیند تولید ادامه داشته باشد. مطلبی توضیح داد: در واقع بسیاری از کارخانه‌داران با دریافت وام‌های آزاد از موسسات ملی، بانک‌ها یا پول با سود بازاری به دنبال رفع مشکلات، پرداخت هزینه‌های آب، برق و سوخت مصرفی هستند تا بتوانند به حیات کارخانه ادامه دهند. وی اظهار داشت: این مساله باعث ایجاد نگرانی‌هایی در زمینه وصول یارانه‌های پرداختی دولت شده است همچنین عدم تحویل کارت سهمیه سوخت گازوئیل به کارخانه‌های تولید لبنیات استان منجر به تحمیل هزینه‌های خرید سوخت آزاد به نرخ ۳۵۰ تومان شده در حالی که در گذشته گازوئیل به نرخ هر لیتر ۱۶ تومان و پنج ریال به کارخانه‌داران عرضه می‌شد. مطلبی افزود: همچنین با مراجعه به اداره صنایع و معادن و درخواست کارت سوخت، این اداره اعلام کرد سهمیه اختصاص‌یافته از سوی دولت بسیار ناچیز بود و در همان دو روز اول پس از اصلاح قیمت سوخت بین تعداد بسیار کمی از واحدهای صنعتی تقسیم شد و در حال حاضر هیچ گونه سهمیه دیگری وجود ندارد تا بتوانیم واحدهای دیگر را پوشش دهیم. این تولیدکننده شیر خاطرنشان کرد: میزان مصرف هفتگی گازوئیل این کارخانه ۲۵۰۰ لیتر است که پیش از اصلاح قیمت سوخت هزینه آن ۲۰۰ هزار تومان و اکنون دو میلیون تومان شده است. همچنین قیمت جدید گازوئیل منجر به ایجاد یک تورم نهفته شده که هم‌اکنون برای بسیاری از افراد مشهود نیست اما عملاً در بازار آثار خود را بروز داده است. مطلبی با بیان اینکه هم‌اکنون شیر یارانه‌ای به همان قیمت ۳۵۰ تومان به مصرف‌کننده عرضه می‌شود، گفت: هنوز هیچ تعرفه‌ای برای کارخانه‌های تولید لبنیات افزایش نیافته و قیمت‌ها همان قیمت قبلی است. وی اظهار داشت: گرچه سازمان بازرگانی متولی پرداخت یارانه به کارخانه‌های تولیدی است اما این پرداختی‌ها به صورت کلی و سراسری از تهران مدیریت می‌شود و با وجود پیگیری‌های سازمان بازرگانی، هنوز از تهران پاسخی داده نشده است در حالی که روزانه هزینه‌های جدیدی ایجاد می‌شود. این کارخانه‌دار شیر با بیان اینکه تعرفه خرید شیر از دامدار برای نیمه دوم سال یعنی از مهر تا اسفند، ۴۵۰ تومان تعیین شده است، اظهار داشت: با توجه به شرایط پیش آمده و افزایش هزینه‌ها برای دامداران از قبیل گران شدن علوفه، افزایش قیمت سوخت و کرایه‌های حمل و نقل، بیشتر دامداران اقدام به فروش دام‌های خود کرده‌اند و کیفیت شیر پایین آمده است اما کارخانه‌های لبنیاتی به علت تعهدات خود و از روی اجبار شیر را

با قیمت هر لیتر ۴۸۰ تومان خریداری می‌کنند. مطلبی افزود: اغلب دامداران به علت به صرفه نبودن نگهداری دام، در حال فروش دام‌های خود هستند که منجر به پایین آمدن کمیت و کیفیت شیر شده است و این در حالی است که از حدود ۵۵۰ تن سهمیه روزانه استان، تنها ۱۰۰ تن یعنی حدود یک‌ششم آن در استان تولید می‌شود و ۴۵۰ تن از استان‌های مجاور وارد می‌شود؛ به این شیر وارداتی هزینه‌های حمل و نقل افزوده می‌شود. وی ادامه داد: همچنین دولت هم‌اکنون همان یارانه ابتدای سال را در نظر گرفته در حالی که اکنون شیر را حدود ۳۰ تا ۴۰ تومان گران‌تر از تعرفه مصوب از دامداران خریداری می‌کنیم و در واقع تولید نه‌تنها هیچ گونه سودی ندارد بلکه سرمایه از بین می‌رود. این مدیر کارخانه تولیدی شیر با بیان اینکه شرایط برای دامداران نیز بسیار سخت شده است، خاطرنشان کرد: قیمت تمام‌شده شیر برای دامداران بالاتر از تعرفه مصوب است در حالی که یک لیتر آب بسته‌بندی شده ۳۰۰ تومان است، چطور یک لیتر شیر ۳۰۰ تا ۴۰۰ تومان می‌تواند باشد که هزینه‌های تولید آن همچون تامین علوفه و نگهداری دام به مراتب بیشتر از آب است. مطلبی با اشاره به اینکه دولت هنوز در زمینه چگونگی تغییر قیمت شیر اطلاعی به تولیدکنندگان نداده است، تصریح کرد: اینکه دولت در زمینه یارانه شیر چه برنامه‌ای دارد، نامعلوم است و معضلات بسیاری پیش رو است که در حال حاضر کل فرآیند تولید را با یک تنش بزرگ روبه‌رو ساخته است؛ کارخانه‌داران واقعاً نمی‌دانند تا پایان سال قرار است چه اتفاقی بیفتد. وی خاطرنشان کرد: اگر کارخانه‌داران از برنامه‌های آتی دولت برای قیمت شیر مطلع باشند بهتر می‌توانند برنامه‌های راهبردی و سیاست‌های آینده کارخانه‌ها را برای سال آینده تدوین کنند اما دولت هنوز در این زمینه اطلاعی نداده و نمی‌دانیم یارانه شیر تا چه سالی برقرار است یا چگونه تغییر می‌کند. همچنین دامداران نیز در کنار کارخانه‌داران از این موضوع آسیب می‌بینند و در حال حاضر سرگردان هستند. مدیرعامل کارخانه شیر میلاد گلساران باغملک درباره بسته حمایتی دولت برای کارخانه‌های تولیدی در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها بیان داشت: تاکنون در این زمینه هیچ اطلاعی به ما داده نشده است و حتی تسهیلات مصوب کارگروه اشتغال استان در آبان‌ماه سال گذشته برای تکمیل طرح‌های باقیمانده کارخانه هنوز وصول نشده است. مطلبی افزود: این موضوع مجدداً در جلسه کارگروه اشتغال استان در پنجم آبان سال جاری یعنی با یک سال فاصله تصویب شد اما با وجود پیگیری‌های بسیار برای دریافت تسهیلات بانک‌های عامل به علل مختلف همچون عدم ابلاغ اعتبار طرح‌ها، از دادن وام خودداری کردند.